

tették föl. Ha a *numerus clausus* törvényt leszámítjuk, akkor megállapíthatjuk, hogy ez volt az első olyan törvény, amely vallásuk alapján tett különbséget magyar állampolgárok között.

A törvény kimondta, hogy a zsidóság részarányát 20%-ra kell korlátozni a szabadfoglalkozású-pályákon, valamint a tíz személynél többet foglalkoztató pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalkozásoknál. E cél érdekében előirányozták sajtó-, színház- és filmkamara felállítását az ügyvédi, az orvosi és a mérnöki kamarák mintájára, és előirányozták, hogy ezeken a pályákon csak kamarai tagokat foglalkoztassanak. A kamarák tagságában 20%-nál nem lehet több a zsidók aránya.¹⁵ A kvóta alól a zsidók alábbi kategóriáit vonták ki:

- a hadirokkantakat, akik frontszolgálatot teljesítettek, a hősi halottak özvegyeit és árváit;
- azokat, akik legkésőbb 1919. augusztus 1-jén keresztény hitre tértek, és azóta is megszakítás nélkül keresztény valláson vannak;¹⁶
- a fenti kikeresztelkedettek leszármazottait, ha közben nem tértek vissza a zsidó közösségbe.

Amíg az egyes kamarák tagságán belül a zsidók arányszáma nem csökken 20%-ra, az újonnan felveendő kamarai tagok esetében a zsidók aránya nem lépheti túl az 5%-ot.

Előirányozták, hogy a törvényben foglalt célokat öt év alatt kell elérni, megvalósításuk végső határideje tehát 1943. június 30-a. Kivételt csak nagyon indokolt esetben lehetett alkalmazni, s az érintett szakminiszter javaslatára a minisztertanács ezekben az esetekben a végrehajtás határidejét újabb öt évvel kitolhatta.

Alighogy a törvény megszületett, egész sor kormányrendelet jelent meg a törvény végrehajtásáról.¹⁷ Az eredeti elképzelés szerint kb. 15 000 zsidónak kellett elveszítenie állását a szabadfoglalkozású-pályákon, mégpedig félévenkénti 1500 fős ütemezésben. Ha figyelembe vesszük az általuk eltartott családtagokat is, akkor a törvény kb. 50 000 személyt érintett.

A törvény támogatói igazságtalanságot emlegettek. Nem járja – mondták –, hogy az összlakosságnak alig több mint 5%-át kitevő zsidóság arányszáma az ország gazdasági és kulturális életében 20%-os legyen.¹⁸ Szerintük semmiféle alapvető erkölcsi vagy alkotmányos princípiumon nem esett csorba azzal, hogy megkülönböztetést tesznek zsidók, nem zsidók és a kikeresztelkedettek különböző kategóriái között. Néhányan azal érveltek körülből, hogy a törvény megoldja a zsidókérdést, és új átállja a szélsőjobbaldaliak antiszemita követelözéseinek, zömük éppúgy nem döbrent rá, és a zsidók iránt rokonszenvezők sem, hogy a zsidóellenes in-